



SAYI : 94019529-101.07.04-E.1737

BAŞVURU NO : 2016/3561

KARAR TARİHİ : 07/03/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE :

İçişleri Bakanlığı (Re"sen)
Jandarma Genel Komutanlığı

BAŞVURUNUN KONUSU :

Silah taşıma ruhsatının yenilenmesi talebinin reddine ilişkin idari işlemin geri alınması ve mağduriyetin giderilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ :

6.9.2016

I. USÛL

A. Şikayet Başvuru Süreci

1) Başvuru, posta yolu ile yapılmış, 05/09/2016 tarih ve 9959 sayı ile kayıt altına alınmıştır. Başvurunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, başvurunun incelenmesine ve araştırmasına geçilmiş, 26/01/2017 tarihli Ret Kararı Önerisiyle Kamu Başdenetçisi'ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikayetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarını tükettiği, şikayetinin süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksiklik bulunmadığı, bu nedenle şikayetinin inceleme ve araştırmasına engel bir eksikliğin bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Başvuranın Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Başvuran, J.G.K. personeli iken 2016 yılı Ocak döneminde kendi isteğiyle emekli olduğunu, şahsına ait iki adet tabancaya şahsi silah taşıma izin belgesi verilmesi talebine ilişkin olarak İzmir Güzelbahçe İlçe Jandarma Komutanlığından arandığını ve talebinin J.G.K.nın 02.03.2016 tarih ve ...sayılı emri ile uygun görülmediğinin ve hakkında ... Mahkemesinde yargılaması devam eden bir davadan dolayı yargılama sonuçlanıncaya kadar silahlarının emanete alınacağını bildirildiğini, bunun üzerine aynı gün ... seri numaralı “...” marka tabanca ile ... seri numaralı “...” marka tabancayı Güzelbahçe İlçe Jandarma Komutanlığına teslim ettiğini, hakkında yargılaması devam eden **“Görevi Kötüye Kullanma”** suçunun 91/1779 sayılı yönetmeliğin 16’ncı maddesinde sayılan suçlardan olmadığını, silahlarının emanete alınması işleminin hukuka aykırı olduğunu belirterek, söz konusu işlemin durdurularak şahsına ait tabancalara taşıma izin belgesi düzenlenerek tarafına iade edilmesini talep etmektedir.

B. İdarenin Başvuru Konusuna İlişkin Açıklamaları

4) Kurumumuzun, bilgi/belge isteme yazısına istinaden, Jandarma Genel Komutanlığının 31/10/2016 tarih ve LOJ: 0470-1758987-16/Ana Mlz. İkm. ve Bkm.D.Şhs.Slh.Ş. sayılı yazısında özetle;

4.1.) Başvuranın, emekliye ayrılırken tanzim etmiş olduğu şahsi silah ruhsat formu ile Şahsi Silah Envanterinde adına kayıtlı iki adet tabancasına 6136 sayılı Kanun, Bakanlar Kurulunca çıkarılan 91/1779 sayılı Yönetmelik ve Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) Şahsi Silah Yönergesi hükümleri doğrultusunda Silah Taşıma İzin Belgesi verilmesi talebinde bulunduğu, şahsi silah ruhsat formu ekinde sunulan tutanakta yapılan inceleme ve UYAP’ta yapılan sorgulamada **“Görevi Kötüye Kullanmak (TCK: 257/1)** suçundan ... Asliye Ceza Mahkemesinde yargılandığının tespit edilmesi üzerine ilgili mahkemeden kesinleşmiş mahkeme kararının, kesinleşmemiş ise mahkeme safahatı hakkında bilgi belge talep edildiği,

4.2.) 91/1779 sayılı Yönetmeliğin Silah Ruhsatı Verilmesini Engelleyen Hallerin düzenlendiği yönetmeliğin 16/d maddesinin “Taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlar ile ... suçlarından birinden mahkum olanlara silah ruhsatı verilmez” hükmü ile aynı maddenin 4’üncü fıkrasında “Bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenileme işlemleri yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur. Yargılama sonucuna kadar silah ilgili birimce emanete alınır.” hükmünü amir olduğu, aynı hükümlerin TSK Şahsi Silah Yönergesinde de yer aldığı,

4.3.) İçişleri Bakanlığının 2013/20 sayılı Genelgesinde ise; 91/1779 sayılı Yönetmeliğin 16’ncı maddesinin 4’üncü fıkrası hükmü gereğince silah ruhsatı almaya engel olabilecek bir suçtan dolayı yargılanması devam edenlerin **buna ilişkin tespit ve onayı müteakip, yargılanmaları devam ettiği müddetçe süresi sona eren silahlarına ilişkin taşıma veya bulundurma yetkilerinin bulunmadığının hüküm altına alındığı,**

4.4.) Netice itibariyle adı geçen emekli personel hakkında yürütülen işlemlerin 6136 Sayılı Kanun, 91/1779 Karar Sayılı Yönetmelik, TSK Şahsi Silah Yönergesi ve İçişleri Bakanlığının 2013/20 Sayılı Genelge hükümleri doğrultusunda yürütüldüğü ifade edilmiştir.

C. Olaylar

5) Başvuru formu ve ekleri ile idare tarafından gönderilen bilgi ve belgelerin incelenmesi neticesinde olaylar özetle şöyledir.

5.1.) Emekli jandarma astsubay olan şikâyetçi, şahsına ait silahlara 6136 sayılı Kanun ve bu Kanuna istinaden yürürlüğe konulan 91/1779 sayılı Yönetmeliğe göre taşıma ruhsatı talep etmiştir.

5.2.) Ancak hakkında görevi kötüye kullanmak suçundan yargılaması devam eden bir dava bulunması nedeniyle bu talebi reddedildiğinden söz konusu işlemin hukuka aykırı olduğu iddiası ile silahlarına taşıma izni verilerek silahlarının kendisine iade edilmesi talebiyle Kurumumuza başvurduğu anlaşılmıştır.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE.

A. İlgili Mevzuat

6) 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanun'un 7'nci maddesinin 6'ncı fıkrasında, "silah taşımaya yetki veren kimlik kartları ile belgelerin düzenlenmesi ve gerektiğinde yenilenmesi ya da geri alınmasına ilişkin usul ve esasların Milli Savunma ve İçişleri Bakanlıklarınca müştereken hazırlanacak bir yönetmelikle düzenleneceği" hükümleri yer almıştır.

7) Yasanın 7'nci maddesinin son fıkrasında; "Ateşli silahla işlenen suçlardan hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere bir yıldan veya bu Kanun kapsamına giren suçlardan dolayı altı aydan fazla hapis cezasına mahkûm olanlara, affa uğramış olsalar bile ateşli silâh taşıma ve bulundurma izni verilemeyeceği" kurala bağlanmıştır.

8) Yukarıda açıklanan yasa hükmü doğrultusunda hazırlanarak Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan 21/03/1991 tarih ve 91/1779 Karar Numaralı Ateşli Silahlar Ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 12'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında; "daha önce zati silahı bulunduğu halde bu silahı mahkeme kararı ile müsadere edilen veya silah satın almaya engel hali bulunan emekli ve müstafi Türk Silahlı Kuvvetleri personeline silah satın alma izni verilmez. Bu kişilerin sahip olduğu diğer silah ruhsatları da iptal edilerek, bu silahların altı ay içerisinde silah satın almaya hak kazanmış kişilere devri sağlanır. Bu süre içerisinde devri sağlanamayan silahlar, ilgili kanunlara göre işlem yapılmak üzere adli makamlara intikal ettirilir." hükmüne,

8.1) 21.3.1991 tarih ve 91/1779 karar sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin "Silah ruhsatı verilmesini engelleyen haller" başlıklı 16'nci maddesinin (d) bendinde; "taksirli suçlar hariç bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlar ile zimmet, ihtilas, irtikap, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, inancı kötüye kullanma, dolanlı iflas gibi yüz kızartıcı suçlarla her türlü kaçakçılık, kara para aklama, hayali ihracat, elektronik alet ve cihazlarla işlenen suçlar, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, devlet sırlarını açığa vurma, ideolojik, anarşik, terör ve benzeri yaygın şiddet eylemlerine katılma ve bu gibi fiilleri tahrik ve teşvik suçlarından birinden hüküm giymiş olanlara hiçbir şekilde ateşli silahlarla mermilerini taşıma ya da bulundurma izni verilmeyeceği, verilmiş ruhsatların iptal edileceği" hüküm altına alınmış, anılan maddeye 2.12.1999 tarih ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen dördüncü fıkra ile; "bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenilenme işlemlerinin, yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulacağı ve yargılama sonucuna kadar silahın ilgili birimce emanete alınacağı" kuralına yer verilmiş ve

maddenin devamında bu maddede belirtilen mahkumiyetin, kesinleşmiş mahkumiyet olduğu açıklamasına yer verilmiştir.

9) Başvuranın yargılanmış olduğu “**Görevi Kötüye Kullanma**” suçu ile ilgili olarak, **T.C.K.’nun 257/1’inci maddesinde**, “Kanunda ayrıca suç olarak tanımlanan haller dışında, görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle, kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız bir menfaat sağlayan kamu görevlisi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.” hükmüne yer verildiği görülmüştür.

B. Başvuru Konusuna İlişkin Uygulamalar

10) **Danıştay 15’inci Dairesinin 09/02/2016 tarih ve E: 2014/10115, K: 2016/731 sayılı kararında;** “Davacının tarafına silah taşıma ruhsatı verilmesi istemiyle yaptığı başvurusunun reddine ilişkin 07.11.2014 tarihli işlem ile bu işlemin dayanağı olan Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16’ncı maddesinin dördüncü fıkrasında yer alan "Bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenileme işlemleri yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur." hükmünün iptali amacıyla açılan davada; “...Yönetmeliğin 16’ncı maddesinin dördüncü fıkrasıyla getirilen ön tedbirde, hukukun genel ilkelerine ve 6136 sayılı Kanun hükümlerine aykırılık görülmediğinden... silah taşıma ruhsat talebinin reddine ilişkin bireysel işlemde hukuka aykırılık bulunmadığına” karar verilmiştir.

C. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

11) **Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri, şikayetçinin iddiaları ve idarenin konu ile ilgili açıklamaları birlikte ele alındığında;**

12) **Kurumumuzun aynı konu ile ilgili Tavsiye Kararlarında da belirtildiği gibi Suçsuzluk karinesi Anayasamızın 38’inci maddesinin dördüncü fıkrasında bir temel hak olarak düzenlenmiştir.** Buna göre; "Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz". Anayasanın mezkur maddesinde düzenlenmiş olan ve kısaca "suçsuzluk karinesi" ya da "masumiyet karinesi" olarak anılan bu ilkeye göre; bir suçtan dolayı kovuşturulan kişinin, suçluluğu mahkeme kararıyla sabit olmadıkça suçlu sayılması ve suçlu gibi muamele görmesi olanaklı değildir. Masumiyet karinesi, kişinin suçsuz olduğu varsayımı ile hareket edilmesini gerektiren temel bir insan hakkıdır. Nitekim **suçsuzluk karinesi Anayasanın "temel hak ve hürriyetlerin kullanılmasının durdurulması" kenar başlıklı 15’inci maddesinde, savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde dahi dokunulması mümkün olmayan çekirdek haklar kategorisinde kabul edilmiştir.**

13) Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6’ncı maddesinin ikinci fıkrasında; bir suç ile itham edilen herkesin suçluluğu sabit oluncaya kadar masum sayılacağı belirtilmiş, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 11’inci maddesinin birinci fıkrasında ise, "Bir suç işlemekten sanık herkesin, savunması için kendisine gerekli bütün tertibatın sağlanmış bulunduğu açık bir yargılama ile kanunen suçlu olduğu tespit edilmedikçe masum sayılacağı" hüküm altına alınmıştır.

14) Masumiyet karinesi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kararlarında da çoğu kez işlenmiş, sınırları, kapsam ve içeriği içtihatlarla belirlenmiştir. **AİHM, masumiyet karinesi ilkesinin cezai anlamda bir usul teminatıyla sınırlı kalmayıp, daha geniş kapsamlı olduğuna ve hiçbir Devlet temsilcisinin bir mahkeme tarafından mahkûm edilmeden bir kişiyi suçlu olarak gösteremeyeceğine (Fransa aleyhine Allenet de Ribemont davası), ayrıca masumiyet karinesinin sadece bir hakim ya da bir mahkeme tarafından değil, başka resmi makamlar tarafından da**

ihlal edilebileceğine (Litvanya aleyhine Daktaras davası) hükmetmiştir. Bu açıdan bakıldığında, masumiyet karinesine uygun hareket etme yükümlülüğü sadece yargıya değil, aynı zamanda idareye de ait bir yükümlülüktür.

15) Anayasanın 90'ıncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümlerinin esas alınacağı gözetildiğinde, öte yandan; 6328 sayılı Kanunun 5'inci maddesi uyarınca Kamu Denetçiliği Kurumunun idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışları hakkında şikayet üzerine yapacağı incelemede; salt pozitif hukuku ve **iç hukukta yer alan mevzuat hükümlerini değil, aynı zamanda hakkaniyet unsurunu ve insan haklarına dayalı adalet anlayışını da referans alacağı dikkate alındığında, iç hukukta yer alan temel hak ve özgürlüklere ilişkin kanun ve yönetmelik hükmü ile milletlerarası andlaşma hükümlerinin çatışması durumunda milletlerarası andlaşma hükümlerine öncelik tanınmasının Anayasal bir zorunluluk olduğu kuşkusuzdur.**

16) Şikayet başvurusuna ilişkin olarak iç hukukumuz incelendiğinde; 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanunun 7'nci maddesinin son fıkrasında; ateşli silahla işlenen cürümlerden hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere **bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlara;** affa uğramış olsalar bile hiçbir suretle ateşli silah taşıma veya bulundurma izni verilmeyeceğinin kurala bağlandığı görülmektedir.

17) Burada, "Hüküm"den "Mahkumiyet"ten anlaşılması gerekenin "kesinleşmiş" yani aleyhinde başvurulacak hiçbir kanun yolu kalmayan karar olduğu doktrinde ve pratikte benimsenen bir olgudur. "Masumiyet karinesi" bir başka deyişle "Suçsuzluk karinesi" nden de anlaşılması gereken, aleyhinde başvurulacak tüm kanun yolları tüketildikten sonra ancak kesinleşen karar üzerine kişinin suçluluğuna hükmedilebileceğidir. Nitekim **Almanya Nölkenboockhoff davasında** Komisyon suçsuzluk karinesinin temyiz dahil ceza muhakemesinin her safhasında uygulanması gerektiğini ifade etmiştir. Mezkur Kanunun 7'nci maddesinin lafzından ve ruhundan anlaşılması gereken de budur. Zira madde, hükümlü bulunanlar ile mahkum olanların "affa uğramış olsalar bile hiçbir surette silah taşıma ve bulundurma izni alamayacaklarını" ifade etmektedir. Görülmekte olan bir davada affa uğramanın söz konusu olamayacağı kuşkusuzdur. **Ancak İdare, Yönetmelikte yasayı aşan bir düzenleme yaparak mahkumiyeti kesinleşmiş karar olarak yorumlamış, ayrıca yine Yasayı aşar şekilde ve bu kabulde çelişir vaziyette "yargı kararı kesinleşinceye kadar" değişikliği yapmıştır.**

18) **İlgili maddedeki "... yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulur."** ifadesi nedeniyle, ilgili beraat etmiş olsa dahi, kararın temyiz aşamasında olması halinde silah ruhsatı verilmesi ya da yenilenmesi olanaklı değildir. **Bu düzenleme uyarınca kişi, beraat etse dahi, beraat kararının kesinleşmesini bekleyecektir ki bu durum, ceza mahkemesinin beraat kararına hukuki bir sonuç atfetmemek anlamına gelmektedir. Hatta sanık aleyhine yorumlanmakta ve işlem tesis edilmektedir. Oysa ceza hukukunun evrensel kuralına göre her zaman "şüpheden sanık yararlanır". Üstelik idare her zaman beraat kararı uyarınca tekrar silah ruhsatı alma hakkına kavuşmuş olan kişi hakkında, beraat kararının bozulması ve ilk derece mahkemesince mahkumiyete hükmedilmesi ve bunun kesinleşmesi halinde, oluşan son hukuki duruma göre yeniden işlem tesis etme ve silah ruhsatını geri alma olanağına sahiptir.**

19) Görüldüğü üzere, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda, silah ruhsatı verilemeyecek kişiler sayılırken sadece ateşli silahla işlenen cürümlerden hükümlü bulunanlar ile taksirli suçlar hariç olmak üzere **bir yıldan fazla hürriyeti bağlayıcı cezaya mahkum olanlar** belirtilmiş iken, Yönetmelikte Kanunun kapsamı genişletilmiş, **02.12.1999 günlü değişiklik**

ile belirlenen fiillerden yargılaması devam edenlerin de ruhsat verilme ve yenileme işlemlerinin yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulacağı düzenlenmek suretiyle üstelik devamında yer alan "bu madde de belirtilen mahkumiyet, kesinleşmiş mahkumiyettir" ibaresine rağmen üst norm, Anayasa ve Uluslararası Antlaşmalara aykırı olarak kesinleşmemiş kararlar da "hüküm", "mahkumiyet" olarak yorumlanmıştır.

20) Konuya ilişkin Danıştay kararlarında, silah taşıma ve bulundurma ruhsatı almanın bir temel hak ve özgürlük sayılamayacağından bahisle, bu konuda Kanunu aşar biçimde Yönetmelikle kısıtlama getirilmesi hukuka uygun bulunmuş ise de; **gerek iç mevzuatımız gerekse de uluslararası mevzuat açısından temel haklar arasında bulunduğu şüphe bulunmayan "masumiyet karinesinin" ihlaline ya da bu konuda kısıtlama getirilmesine yol açacak nitelikte bir düzenlemenin Yönetmelikle yapılamayacağı açıktır.** Öte yandan yargılamaları süren dolayısıyla "cezalandırılma ihtimali bulunduğu" gerekçesiyle **dava konusu Yönetmeliğin 16'ncı maddesinin dördüncü fıkrasıyla getirilen ön tedbirde, hukukun genel ilkelerine aykırılık bulunmadığı yönündeki Danıştay Kararının kişiyi peşinen suçlu kabul etme anlamı içerdiği ve suçsuzluk karinesine aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmiştir.**

21) Kurumumuz, 2014/2061 sayılı şikayet başvurusuna ilişkin 23/10/2014 tarihli Tavsiye Kararında, yukarıda yer alan gerekçeleri dayanak yaparak şikayetçinin silah taşıma ruhsatı yenilenmesi talebinin kabulü gerektiği yönünde karar vermiş ve Başbakanlığa 23/9/1991 tarihli ve 99/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğin 16'ncı maddesine 2/12/1999 tarihli ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla eklenen dördüncü fıkrasının kaldırılması hususunda tavsiyede bulunmuştur. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünün 24/11/2014 tarihli ve 1093 sayılı **Başbakanlığa hitaben, tavsiye kararımıza istinaden yazdığı cevabi yazısında,** söz konusu Yönetmeliğin 16'ncı maddesinde;

21.1.) "...Bir suç soruşturması sebebiyle tutuklanan veya bu maddenin birinci fıkrasının Bentleri ile ... alt betlerinde belirtilen suçlardan dolayı hakkında kovuşturma yapılan kişiye, tutukluluk halinin devamı süresince veya kovuşturma sonuçlanıncaya kadar silah ruhsatı verilmesine ilişkin işlemler bekletilir. Ancak ilk derece mahkemesince hakkında beraat kararı verilenler hakkında bu fıkra hükmü uygulanmaz.""Ruhsatlı silah sahibi kişinin herhangi bir suç nedeniyle tutuklanması veya bu maddenin birinci fıkrasının bentleri ile ... alt betlerinde belirtilen suçlardan dolayı hakkında kovuşturma bulunması halinde, tutukluluk hali devamınca veya kovuşturma işlemleri tamamlanıncaya kadar sahibi bulunduğu ruhsatlı silahlar, şahsın bulunduğu yerdeki ruhsat işlemlerini yürüten kolluk birimince muhafaza altına alınır. İlk derece mahkemesince hakkında beraat kararı verilenlerin silahları, karar kesinleşinceye kadar geri verilir....", şeklinde değişiklik yapılmasının öngörüldüğü belirtilmiştir.

22) Yapılan araştırmada ateşli silahlarla işlenen suçların çok büyük bir oranının ruhsatsız silahlarla işlendiği dikkate alındığında, idarenin Yönetmelikte öngördüğü bu değişiklik düşüncesi son derece **olumlu bir gelişme** olarak değerlendirilmekle birlikte, yargılama sürelerinin uzun olması nedeniyle derdest olan davaların da gözetilmesi gerektiği, aksi taktirde bu değişikliğin kendi içinde çelişki yaratacağı düşünülmektedir. Nitekim beraat mahkumiyete, mahkumiyet de beraata dönüşebilir. Sadece ilk derece mahkemesinde beraat eden kişiler bakımından masumiyet karinesinin gözetilerek, hakkında aleyhte karar verilenler açısından bu karinenin gözetilmemesi, karar kesinleşmeden kişinin suçlu sayılması ve suçlu gibi muamele görmesi sonucunu doğuracaktır ki bu da Anayasanın 38'inci maddesinin dördüncü fıkrası ile İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 11'inci maddesi birinci fıkrasına ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6'ncı Maddesi ikinci fıkrasına aykırılık teşkil etmektedir.

23) Yukarıdan bu yana tüm açıklananlar, şikâyetçinin iddiaları, idarenin konu ile ilgili açıklamaları, mevzuat, yargı kararı ve tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; şikâyetçi hakkında "Görevi Kötüye Kullanma" suçundan 2015/37 dosya numarası ile Akçaabat 2'nci Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldığı ve davanın halen derdest olduğu göz önüne alındığında, idarenin başvuru sahibinin silah ruhsatı talebinin reddine ilişkin işlemde, AİHS'nin 6'ncı maddesine, İHEB 11'inci maddesine, Anayasanın 38'inci maddesinin dördüncü fıkrasına, 124'üncü maddesine, 6136 kanununun 7'inci maddesine, masumiyet karinesine dolayısıyla hukuka uyarlık görülmemiştir.

D. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

24) 2709 sayılı T.C. Anayasasının "Kanun Önünde Eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesinde ifadesini bulan eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 13'üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17'nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanmadığı gibi şikâyete konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlali tespit edilememiştir.

E. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

25) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun olarak hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri de beklenmektedir.

26) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi Yönetim İlkeleri" başlıklı 6'ncı maddesinde "Kurumun, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözeticeği" düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41'inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup, benzer ilkelere Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen "Avrupa Doğru İdari Davranış Yasası"nda da yer verilmiştir.

27) Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; idareden istenilen bilgi ve belgelerin süresi içinde ve gerekçeli olarak Kurumumuza gönderildiği, idarenin başvurularla ilgili işlemlerinde kanunlara uygunluk, hesap verilebilirlik, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi ilkelerine uygun hareket ettiği görülmüştür.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

28) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

29) 2709 Sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40'inci maddesinin 2'nci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı (2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 7/1'inci maddesi gereğince özel kanunlarda ayrı süre gösterilmeyen hallerde) 60 günlük (vergi ihtilafları için 30 gün) dava açma süresinden varsa arta kalan süre içinde ilgili İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre **ŞİKÂYETİN KABULÜNE,**

1- 21/3/1991 tarih ve 91/1779 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Yönetmeliğinin 16. maddesine 2.12.1999 tarih ve 99/13749 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile eklenen, "Bu madde kapsamında sayılan fiillerden dolayı yargılaması devam eden şahısların ruhsat verilme ve yenilenme işlemlerinin, yargı kararı kesinleşinceye kadar durdurulacağı ve yargılama sonucuna kadar silahın ilgili birimce emanete alınacağı" yönündeki dördüncü fıkranın kaldırılması hususunda **İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

2- Şikayet başvurusunun silah taşıma ruhsatı verilme işleminin durdurulmasına yönelik işlemin geri alınması ve şikayetçiye silah taşıma ruhsatının verilmesi talebinin yerine getirilmesi yönünde makul sürede yeni bir işlem tesis etmesi hususunda **JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞINA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanunun 20'nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, İçişleri Bakanlığı ve Jandarma Genel Komutanlığınca, bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin zorunlu olduğuna,

Kararın **BAŞVURUCUYA, İÇİŞLERİ BAKANLIĞINA ve JANDARMA GENEL KOMUTANLIĞI'NA** tebliğine; Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi